12.1.2023

Eduskunta
Hallintovaliokunta

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen ja Pohjois-Karjalan pelastuslaitos-liikelaitoksen lausunto esitysluonnoksesta laiksi hätäkeskustoiminnasta annetun lain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta HE 149/2022

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue ja Pohjois-Karjalan pelastuslaitos-liikelaitos toteaa yhteisessä lausunnossaan seuraavaa:

Hallinnolliset alueet yhteistoiminnan kehittämiseksi

Viranomaistoiminnan tarkoituksen mukainen toiminta edellyttää yhteistoiminnan kehittämiseksi yhtenäiset aluejaot. ERICA -järjestelmän ollessa valtakunnallinen ja yhdenmukainen järjestelmä, pitää Pohjois-Karjalan pelastuslaitos tärkeänä, että hallinnolliset yhteistoiminta-alueet noudattavat yhtenäisiä alueita viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa.

Tiedonsaantioikeus ja rekisterit

Pelastusviranomaisen tiedonsaantioikeus Hätäkeskuslaitoksen ylläpitämästä hätäkeskustietojärjestelmästä arvioidaan olevan nykyisellään riittämätön, eikä esitetty lakimuutoskokonaisuus kaikilta osin korjaa tilannetta. Pelastuslain 12 §:n soveltamisalaan kuuluvat hätäkeskukseen kytketyt laitteet eivät kaikkien pelastusviranomaisen lakiin perustuvien tehtävien osalta tule riittävästi huomioiduksi lakimuutoksessa.

Etenkään pelastuslain 78 §:n mukaisten valvontatehtävän suorittamisen osalta pelastusviranomaisella ei ole riittäviä tiedonsaanti oikeuksia. Lakimuutoksessa pelastusviranomaisella ei ole oikeutta valvontatehtävän suorittamiseksi saada pelastuslain 12 § mukaisten laitteiden hätäkeskuksen tietojärjestelmään kirjattuja tietoja. Valvontatehtävän suorittamiseksi voi olla tarpeellista arvioida paloilmoitinlaitteen toimintakuntoisuutta esimerkiksi hätäkeskuksen lokirekisteriin kirjattujen tietojen avulla. Lisäksi valvontatehtävän suorittaminen edellyttää mahdollisuutta valvoa ilmoitinlaitteen nimi- ja osoitetiedot, ilmoitinlaitteen tarkka maantieteellinen sijaintitieto, ilmoitinlaitteen vastuuhenkilöiden tiedot sekä ilmoitinlaitteesta lokirekisteriin kirjautuneet tiedot.

Edellä mainitut tiedot vaikuttavat valvonnassa olevan laitteen teknisen toimintakyvyn arvioimiseen sekä varmistamiseen. Lisäksi tämä vaikuttaa myös oikean pelastusyksikön hälyttämiseen, kiireellisen pelastustehtävän mahdollisimman sujuvaan hoitamiseen sekä asiakkaan saaman palvelun nopeuteen ja laatuun. Huonosti toimivat laitteet aiheuttavat lisäksi erheellisiä paloilmoituksia, joiden hoitaminen kuluttaa pelastuslaitosten resursseja.

Edellä mainitut tiedot tulisi olla myös Laki pelastustoimen laitteista 10/2007 7 ja 13 § mukaista tehtävää hoitavan tarkastuslaitoksen tarkastajan käytettävissä heidän tarkastuksiaan koskien. Ilman kyseisiä tietoja tarkastuslaitoksen työ vaikeutuu ja

Pohjois-Karjalan pelastuslaitos-liikelaitos
Noljakantie 4
80140 Joensuu

Pohjois-Karjalan pelastuslaitos -liikelaitos
p. 013 3300 (vaihde)
kirjaamo@siunsote.fi
www.pkpelastuslaitos.fi

tarkastustyön laatu kärsii. Tämä johtaa edelleen haasteisiin pelastuslaitoksen suorittamien pelastustehtävien hoitamisessa ja pelastusviranomaisen valvontatehtävän hoitamisessa.

Pelastuslaitokset laskuttavat paloilmoittimen haltijaa toistuvasta hätäkeskuksen valvontaan liitetyn paloilmoittimen erheellisestä hälytyksestä pelastuslain 96 § perustuen. Hätäkeskuslaitoksella on tieto ilmoitinlaitteen haltijasta ja laskutusosoitteesta, mutta se ei nykyään luovuta kyseistä tietoa pelastuslaitoksen käyttöön, eikä tätä ole myöskään huomioitu uudessa lakimuutoksessa. Tietoa ei ole luovutettu, koska pelastuslaitos ei ole paloilmoittimen valvontasopimuksen sopimusosapuoli. Este tiedon luovuttamisessa vaikeuttaa ja hidastaa pelastuslaitoksen hallinnollista työtä. Yhteinen rekisteri laskutusosoitteista tai mahdollisuus tiedon luovuttamiseen tehostaisi viranomaisten tehokasta yhteistoimintaa.

Esitämme, että pelastusviranomaisella on oikeus pelastuslain 78 § mukaisen valvontatehtävän suorittamista ja pelastuslain 96 § mukaista laskutusta varten tai pelastustoiminnan suunnittelemiseksi saada hätäkeskustietojärjestelmästä tietoja hätäkeskuksen valvonnassa olevien pelastuslain 12 § ja laki pelastustoimen laitteista soveltamisalaan kuuluvien teknisten järjestelmien tietoja muiden säädösten sitä estämättä. Lisäksi lainsäädäntöä on syytä muuttaa tarvittavilta osin siten, että tarkastuslaitoksen on oikeus saada hätäkeskuksen valvonnassa olevasta laitteesta hätäkeskustietojärjestelmään kirjatut tiedot Laki pelastustoimen laitteista 10/2007 7 ja 13 § mukaista valvontatehtävää suoritettaessa.

Rekisterien ylläpidon siirtämistä vastuuviranomaisen vastuulle pidetään hyvänä kehittämistoimena.

Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemisessä

Hätäkeskuslaitos saa hätäkeskukseen kytkettyjen ilmoitinlaitteiden ja sammutusjärjestelmien merkittävistä toimintakyvyn alenemista tiedon. Tämä ilmenee esimerkiksi toistuvina laitevikailmoituksina tai säännöllisen testaamisen laiminlyöntinä sekä ilmoitinlaitteen vastuuhenkilötietojen vanhentumisena. Pelastuslain 42 § mukaisia ilmoituksia hätäkeskuslaitos ei pelastuslaitoksille kuitenkaan tee. Ilman kyseisiä ilmoituksia pelastuslaitosten on vaikea saada näitä tietoja ja puuttua kyseisiin ongelmiin. Hätäkeskuslaitoksen tekemien ilmoitusten perusteella pelastusviranomaisen olisi mahdollista reagoida nykyistä tehokkaammin valvontakohteen kohonneeseen riskitasoon pelastuslain 78 § mukaisessa valvontatehtävässä.

Esitämme, että Hätäkeskuslaitoksen velvollisuutta pelastuslaki 42 § mukaisen ilmoituksen tekemiseen täsmennetään lainsäädännössä kattamaan edellä kuvatut turvallisuusjärjestelmien vakavat ongelmatilanteet.

Markus Viitaniemi

Pelastusjohtaja
puh. +358 50 511 8342
etunimi.sukunimi@pkpelastuslaitos.fi

Pohjois-Karjalan pelastuslaitos
Noljakantie 4
80140 Joensuu

Jakelu

Eduskunnan hallintovaliokunta
Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen kirjaamo, kirjaamo.hyvinvointialue@siunsote.fi